

Hoofdstuk 10

Heer en slaaf

Op de dag dat al de tollenaars en de zondaars naar Hem toekwamen en de Farizeeën en de Schriftgeleerden mopperden (Luk. 15:1-2) sloot Jezus Zijn redevoering af met een aantal vermaningen. Volgens de evangelienschrijver waren die bestemd voor Zijn discipelen (Luk. 17:1). Ook binnen de discipelkring zou het niet altijd “koek en ei” zijn.

Aanleidingen tot vallen

De Here zei:

“Het is onmogelijk, dat er geen aanleidingen tot vallen komen, wee echter hem door wie zij komen! Het zou hem meer baten als een molensteen om zijn hals gedaan en hij in de zee geworpen was, dan dat hij één van deze kleinen een aanleiding tot vallen zou zijn” (Luk. 17:1-2).

Gezien het tekstverband - waarin Luk. 15:1 tot en met Luk. 17:10 een eenheid vormen - worden met “deze kleinen” de tollenaars en zondaren bedoeld die naar de Here waren toegekomen om Hem te horen, terwijl Farizeeën (die zichzelf op grond van hun kennis van de wet “groot” achtten) hun “struikelblokken” in de weg legden. Zélf gingen ze het koninkrijk der hemelen niet binnen en ze trachtten te verhinderen dat anderen het zouden binnengaan (Matth. 23:13).

De waarschuwing van Jezus laat zien, dat er ook onder Zijn *discipelen* eens morrende Schriftgeleerden (vgl. 15:2) zouden zijn. Zulke discipelen zouden voor Gods heiligheid menen te strijden, maar Jezus zei: “Wee hen! Mijn Vader is tégen degenen, die hoog zijn bij de mensen” (Luk. 14:11, 16:15, 18:14). Wee een discipel die de “kleinen” struikelblokken in de weg legt, of hinderpalen opricht die hun de weg naar God versperren.

Vergevensgezindheid

“Past u op uzelf!” liet de Here erop volgen. “Indien uw broeder zondigt, bestraf hem, en indien hij berouw heeft, vergeef hem. En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult gij het hem vergeven” (Luk. 17:3-4).

De fout van de Farizeeën was dat zij hun volksgenoten hun misstappen niet wilden vergeven. Ze mopperden immers over de tollenaars en de zondaars die “telkens naar de Here toekwamen om Hem te horen” (Luk. 15:1). Ze zeiden:

“Dát is maar makkelijk! Even je zonden belijden en er dan weer helemaal bij horen? Maar zó eenvoudig gaat dat allemaal niet!”

Ze wierpen struikelblokken (of: “aanleidingen tot vallen”, Gr. *skandala*) op voor volksgenoten die naar God toe wilden gaan. Ze maakten het voor berouwvolle zondaren buitengewoon moeilijk, zelfs bijna onmogelijk, om weer in het huis van Israël te worden opgenomen. Een vergevensgezind mens is voor zijn volksgenoten echter geen “aanleiding tot vallen”.

Meer geloof?

Maar vergevensgezind zijn is niet altijd eenvoudig. De leerlingen begrepen dat maar al te goed. Daarom vroegen ze hun Meester:

“Geef ons meer geloof” (Luk. 17:5).

Waarop de Here antwoordde:

“Als u een geloof hebt als een mosterdzaad, zou u tot <deze> moerbeiboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzamen” (Luk. 17:6).

Uit dit antwoord blijkt, dat er in verband met vergevensgezindheid van “meer geloof” geen sprake kan zijn. Zelfs het allerkleinste geloof kan bergen verzetten. De kracht van het geloof schuilt niet in dat geloof zelf of in de discipel die gelooft, maar in Hem op Wie het geloof zich richt. De God op wie een gelovige vertrouwt, kan een geldzuchtige tollenaar in een gulle gever veranderen, en een wettisch of wraakzuchtig mens in een persoon die vergevensgezind is.

De weigering om berouwvolle zondaren als broeders te aanvaarden houdt dikwijls verband met het feit dat men wil pronken met zijn eigen gerechtigheid en zich aanzienlijk beter acht dan medemensen die een misstap hebben begaan (vgl. Luk. 18:9-14). Maar voor een dienaar van God is zo’n houding

volstrekt absurd. Om dat te verduidelijken, vertelde de Here nogmaals een gelijkenis: het verhaal van heer en knecht (17:7-9).

Heer en slaaf

Deze laatste gelijkenis luidde als volgt:

“En wie van u, die een slaaf heeft die ploegt of [het vee] hoedt, zal bij zijn thuiskomst van het veld tot hem zeggen: Kom terstond hier en lig aan? Maar zal hij niet tot hem zeggen: Maak mijn maaltijd klaar, en omgord je en bedien mij, totdat ik heb gegeten en gedronken; en daarna kun jij eten en drinken? Dankt hij soms de slaaf, omdat hij heeft gedaan wat was bevolen? <Ik meen van niet.” (Luk. 17:7-9).

Met deze vertelling waarschuwde de Here Zijn discipelen en wees Hij op het ongerijmde van de houding van de Farizeeën en de Schriftgeleerden. Wie zich op zijn gehoorzaamheid wil beroemen (en op grond van die gehoorzaamheid ver verheven meent te zijn boven zijn medemensen) heeft niet begrepen wat het betekent om een slaaf van God te zijn en onder Zijn wet te staan. Doen wat hem is opgedragen is voor een slaaf normaal, er wordt van zo'n lijfeigene niets anders verwacht. Dachten jullie soms, zegt Jezus, dat jullie een ereplaats en lof verdienen omdat je je aan de wet van God houdt? Van Gods volk mag toch niets anders worden verwacht? Hoe haal je het in je hoofd om te menen dat zulke gehoorzaamheid verdienstelijk zou zijn?

Het punt van de vergelijking vatte Hij als volgt samen:

“Zo ook u, wanneer u alles hebt gedaan wat u is bevolen, zegt dan: Wij zijn nutteloze slaven; wat wij behoorden te doen, hebben wij gedaan” (Luk. 17:10).

De Farizeeën en Schriftgeleerden die voor de wet van Mozes ijverden, het op die weg ver meenden te hebben geschopt en zich hoog verheven waanden boven de tollenaars en de zondaars konden dat in hun zak stoppen. Zij luisterden ongetwijfeld mee. Maar de Here richtte de gelijkenis tot Zijn discipelen (Luk. 17:1). Ook voor hén hield het verhaal een waarschuwing in. Een discipel die zich beroemt op zijn godsdienstige prestaties, die neerziet op mede-discipelen die een misstap hebben begaan en die struikelblokken voor hen plaatst wanneer ze naar God willen terugkeren, begaat dezelfde fout als

de Farizeeën en de Schriftgeleerden en brengt het werk van de Here schade toe.

Staan discipelen van de Here Jezus dan toch onder een wet? Nee, maar wie onder de genade staan hebben helemáál geen reden om zich te beroemen. Op hun keuzes, hun visie, hun inzet of hun ambities kunnen discipelen nooit prat gaan, want God is het die zowel het willen als het werken in hen werkt (Fil. 2:13). Niet de discipelen brengen veel tot stand, maar de genade van God die in en door hen werkt (1 Kor. 15:10). Discipelen mogen standvastig, onwankelbaar, steeds overvloedig zijn – niet in hun *eigen* werk *voor* de Heer, maar in het werk *van* de Heer (1 Kor. 15:58). Juist omdat hun arbeid het werk van de Heer is, zal die niet tevergeefs zijn. Uiteindelijk zullen ze zeggen : “Wij zijn slechts werktuigen, onnutte slaven: de Heer heeft door ons gewerkt en wij hebben gedaan wat Hij ons opdroeg”. Wie anders spreekt heeft de verhoudingen tussen slaaf en heer (of ledemaat en Hoofd) uit het oog verloren.